

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS PANEVĖŽIO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. vasario 10 d. Nr. 21RE4- (AG4-3/19-2026)
Panevėžys

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Astos Povilonienės (pranešėja), Vestos Šliogerytės (posėdžio pirmininkė) ir Karines Zavgorodnajos, sekretoriaujant vyriausiajam specialistui (duomenys neskelbtini), dalyvaujant pareiškėjai (duomenys neskelbtini), atsakovės Panevėžio miesto savivaldybės administracijos atstovams (duomenys neskelbtini)

Komisijos 2026 m. vasario 5 d. viešame posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos (duomenys neskelbtini) skundą atsakovei Panevėžio miesto savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja (duomenys neskelbtini) (toliau – ir pareiškėja) skundu Komisijos prašo: panaikinti Panevėžio miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir Administracija) 2025 m. gruodžio 19 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl želdinio pašalinimo (duomenys neskelbtini) kapinėse šalia (duomenys neskelbtini) kapavietės“ (toliau – ir Sprendimas) ir įpareigoti Administraciją per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėja paaiškino, kad (duomenys neskelbtini) kapinėse, esančiose Ramygalos gatvėje, Panevėžyje, prižiūri kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini). Pareiškėja nurodė, kad šalia prižiūrimos kapavietės augantis medis (ąžuolas) (toliau – ir Medis) ardo kapavietę. Dėl šios problemos sprendimo pareiškėja 2025 m. lapkričio 21 d. savivaldybei parašė prašymą „Leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos, intensyviai genėti saugotinus želdinius“ (toliau – ir Prašymas), prašydama pašalinti Medį.

Pareiškėja nurodė, kad Administracija Sprendimu pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad Medžio šalinti negalima, nes neva tai prašymą turėtų pasirašyti kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) priežiūrą atliekantys asmenys.

Pareiškėja prašo Komisijos panaikinti Sprendimą, nes jis yra neteisėtas. Pareiškėja paaiškino mananti, kad Administracija neišsamiai išnagrinėjo Prašymą, neatsižvelgė į aplinkybę, jog Medis ardo pareiškėjos prižiūrimą kapavietę. Pareiškėja paaiškino, kad atsakinga, kapus prižiūrinti institucija, privalo imtis priemonių nepriklausomai ar Medis auga pareiškėjos, ar kitų prižiūrimuose kapuose. Pareiškėja nurodė mananti, kad kapinių teritorijoje augantys medžiai yra kapinių administratoriaus žinioje ir nesvarbu su kieno kapu medis ribojasi, todėl Administracija, gavusi asmens prašymą, kurio interesams daroma žala, privalo imtis priemonių. Pareiškėja pažymėjo, kad Medis griaua būtent pareiškėjos prižiūrimos kapavietės bortelius ir paminklą.

Pareiškėja nurodė, kad atsižvelgiant į tai, mananti, jog atsakovė neteisingai pritaikė teisės aktus, reglamentuojančius želdinių tvarkymą, tai yra medžių kirtimą kapinėse.

Atsakovė Administracija atsiliepimu į skundą prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Administracija paaiškino, kad pareiškėja 2025 m. lapkričio 21 d. Prašymu kreipėsi į Administracijos Teritorijų planavimo ir architektūros skyrių (toliau – Skyrius), prašydama leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos (duomenys neskelbtini) kapinėse, Ramygalos gatvėje, Panevėžyje, šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) augantį Medį, kurio skersmuo virš 54 cm, nes Medžio šaknys ardo visą kapavietę.

Administracija nurodė, kad Skyrius, išnagrinėjęs pareiškėjos Prašymą, 2025 m. gruodžio 19 d. pareiškėjai Sprendimu pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad priimtas sprendimas išsaugoti geros būklės brandų ąžuolą.

Administracija atsiliepime į skundą išdėstė Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – Vietos savivaldos įstatymas) 6 straipsnio 26 dalies nuostatas. Nurodė, kad Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme (toliau – Želdynų įstatymas) įtvirtinti bendrieji želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo principai, taip pat ir tęstinumo bei želdinių gerovės užtikrinimo principai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206 „Dėl Kriterijų, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams želdiniams, patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) patvirtinti kriterijai, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams taip pat priskirti saugotini medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje ir atitinkantys Nutarimu patvirtintą bent vieną nurodytąjį kriterijų. Nutarimo priedo „Saugotinių medžių ir krūmų kriterijai“ 5 punkte nurodoma, kad kitos paskirties žemėje visuomeninės paskirties, rekreacinės, bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijose 12 cm ir didesnio skersmens ąžuolai <...> priskiriami saugotiniams želdiniams. Administracija paaiškino, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 patvirtintų Želdinių atkuriamosios vertės įkainių antro priedo „Želdinių būklės vertinimas“ 2 punkte nurodoma, kad želdinių būklės vertinimui naudojama 5 balų skalė: 1 – gera, 2 – patenkinama, 3 – nepatenkinama, 4 – bloga, 5 – žuvęs želdinys.

Administracija nurodė, kad Skyriaus atsakingas darbuotojas, vertindamas pareiškėjos Prašyme išdėstytas aplinkybes, nuvyko į kapinių teritoriją ir vietoje įvertino šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) augančio Medžio būklę. Vertinimo metu nustatyta, kad šalia kapavietės augantis ąžuolas yra 54 cm skersmens, 13 m aukštyje, jo būklė yra gera ir jis priskiriamas saugotiniams želdiniams.

Administracija pažymėjo, kad paprastas ąžuolas gyvybingas, kamieno pažeidimų, puvinio židinių neužfiksuota, Medžio kamienas nesiremia į kapavietės statinius, šaknų paviršinis išsidėstymas nėra matomas, ryškesnis kapavietės apvado pamatų pasvirimas (laužimas) ir įtrūkimai formuojasi toje vietoje, kur yra žemėjantis žemės paviršiaus nuolydis. Administracija pastebėjo, kad šalia esančios kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) kapavietės pamatai įrengti siekiant išsaugoti medį.

Administracija nurodė, kad įvertinus minėtas faktines aplinkybes bei aukščiau paminėtą teisinį reguliavimą, buvo priimtas teisėtas ir pagrįstas sprendimas, išsaugoti geros būklės brandų Medį.

Administracija akcentavo, kad skundžiamame Sprendime buvo išsamiai išdėstytos teisės aktų nuostatos, kuriomis vadovaujantis buvo priimtas sprendimas dėl Medžio išsaugojimo. Taip pat papildomai pareiškėjai buvo akcentuota, jog esamoje situacijoje, leidimo išdavimas šalinti Medį gali būti nagrinėjamas prašymą pateikus tiesėtam už kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) priežiūrą atsakingam asmeniui.

Administracija pažymėjo, kad Medžio brandumo jo augimo sparta yra lėta, todėl tolimesnis neigiamas poveikis kapavietės statiniams yra mažai tikėtinas. Brandūs medžiai puošia kapines, atlieka kraštovaizdžio formavimo bei ekologines funkcijas, todėl su tokiais medžiais būtina elgtis itin atsakingai.

Administracija nurodė, kad skundžiamas Sprendimas yra išsamus, motyvuotas, pagrįstas teisės aktų nuostatomis bei su nagrinėjamu klausimu susijusiomis faktinėmis aplinkybėmis.

Skundas tenkinamas.

Byloje ginčas kilo dėl Administracijos Sprendimo, priimto išnagrinėjus pareiškėjos 2025 m. lapkričio 21 d. prašymą, teisėtumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2025 m. lapkričio 21 d. kreipėsi į Administraciją Prašymu leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos, intensyviai genėti saugotinus želdinius valstybiniame žemės sklype ar savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose – (duomenys neskelbtini) kapinėse, Ramygalos gatvėje, Panevėžys. Prašymu pareiškėja prašė leisti nukirsti ažuolą (skersmuo virš 20 cm), augantį šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini), kurio šaknys kilnoja kapavietės pamatus, suskaldė kapavietės plokštes ne vieną kartą, dėl to visa kapavietė ir paminklas pakrypo.

Administracija, išnagrinėjusi pareiškėjos Prašymą, priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo nusprendė Medžio šiuo metu nešalinti, t. y. iš esmės atsisakė išduoti leidimą pašalinti pareiškėjos prašomą nupjauti Medį, esantį šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini).

Pareiškėja, nesutikdama su Sprendimu, Komisijos prašo jį panaikinti ir įpareigoti Administraciją priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Nagrinėjamu atveju iš pareiškėjos skundo Komisijai turinio nustatyta, kad pareiškėja nesutinka bei skundžia Sprendimą, nes mano, kad Administracija jos Prašymą išnagrinėjo neišsamiai, neatsižvelgė į faktines aplinkybes dėl Medžio daromos žalos jos prižiūrimai kapavietei ir neteislingai pritaikė teisės aktus, reglamentuojančius želdinių tvarkymą, tai yra medžių kirtimą kapinėse.

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio, reglamentuojančio valstybinio aplinkos apsaugos valdymo sistemą, 2 ir 3 dalyse įtvirtinta, kad aplinkos apsaugos valdymą savivaldybių teritorijose įstatymų nustatyta tvarka vykdo vietos savivaldos atitinkamos institucijos, kurios atsako už šio įstatymo joms priskirtų funkcijų vykdymą. To paties įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 7 punkte nustatyta, kad savivaldybių institucijos, saugodamos aplinką, užtikrindamos vietos gyventojų teisę į švarią aplinką, gerindamos aplinkos kokybę savivaldybės teritorijoje ir organizuodamos aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų įgyvendinimą, be kita ko organizuoja ir (ar) vykdo savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, būklės stebėseną, naujų želdynų kūrimą ir želdinių veisimą, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimą ir apskaitą, dendrologiškai, ekologiškai, estetiškai vertingus, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui reikšmingus medžius ir krūmus skelbia saugotinais želdiniais.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 26 punkte reglamentuojama, kad kraštovaizdžio, nekilnojamojų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir tvarkymas, būklės stebėseną, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo organizavimas ir (ar) vykdymas, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimas ir apskaita, atskirųjų želdynų žemės sklypų formavimo, šių sklypų kadastro duomenų nustatymo ir jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą organizavimas yra savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos.

Pagal Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. 1-58-8 patvirtintose Panevėžio miesto kapinių tvarkymo taisyklėse (toliau – Kapinių tvarkymo taisyklės, akto redakcija, galiojanti nuo 2023 m. birželio 24 d.) nustatytą teisinį reglamentavimą, kapinėse augantys želdiniai prižiūrimi ir tvarkomi pagal Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo ir kitų želdinių tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, taip pat vadovaujantis Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. 1-38 patvirtintomis Panevėžio miesto savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklėmis (toliau – Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklės) (Kapinių tvarkymo taisyklių 18 punktas).

Kapinių tvarkymo taisyklių 12 punkte nurodyta, kad Panevėžio miesto savivaldybės kapinės: riboto laidojimo – (duomenys neskelbtini) kapinės (Ramygalos g., Panevėžys, Panevėžio m. sav.) (12.2.1 papunktis). Pagal šių taisyklių 14 punktą, Panevėžio miesto teritorijoje esančių

kapinių (bendro naudojimo teritorijos ir joje esančių statinių) priežiūrą organizuoja ir lėšų priežiūrai skiria Panevėžio miesto savivaldybė.

Pagal Želdynų įstatymo 2 straipsnio 12 dalį, saugotini želdiniai – medžiai ir krūmai, atitinkantys Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus augimo vietas, rūšies ir matmenų kriterijus, pagal kuriuos medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams, ir (ar) savivaldybės atstovaujamosios institucijos sprendimu saugotiniais paskelbti dendrologiškai, ekologiškai, estetiškai vertingi, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui reikšmingi medžiai ir krūmai, kuriems kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti reikalingas leidimas ar sprendimas.

Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 13 dalį, Savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijos – želdiniais ar želdynais užimti žemės plotai, esantys savivaldybės patikėjimo ar panaudos teise valdomoje valstybinėje žemėje ir savivaldybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje, taip pat Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos valdomoje valstybinėje žemėje miestuose, miesteliuose ir kurortuose.

Želdynų įstatymo 2 straipsnio 17 dalyje nustatyta, kad viešieji želdynai ir želdiniai – savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esantys želdynai ir želdiniai, skirti visuomenės poreikiams tenkinti, arba valstybinėje žemėje esantys atskirieji ir priklausomieji želdynai ir želdiniai, dėl kurių lankymo, apsaugos ir priežiūros tarp valstybinės žemės valdytojo ir savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta sutartis, taip pat privačioje žemėje esantys želdynai ir želdiniai, dėl kurių lankymo, apsaugos ir priežiūros tarp privačių želdynų ir želdinių savininkų ir savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta sutartis; Lietuvos universitetų botanikos sodai ir juose augantys želdiniai nepriskiriami viešiesiems želdynams ir želdiniams.

Želdynų įstatymo 2 straipsnio 25 dalis numato, kad želdynų ir želdinių apsauga – visuma veiksmų ir priemonių, kuriomis užtikrinamas želdynų kompozicijos, želdinių kiekio ir biologinės įvairovės išsaugojimas, želdinių gerovė, įskaitant želdynų ir želdinių apsaugą nuo neteisėto jų naikavimo, o pagal minimo straipsnio 28 dalį, želdynų ir želdinių tvarkymas – darbai, kuriais atkuriami, keičiami, atnaujinami želdynai, pavieniai želdiniai, želdynų statiniai ir įrenginiai, kai iškertama ar kitaip pašalinama iš augimo vietos arba papildoma naujais iki 20 procentų želdyno želdinių.

Pagal Želdynų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktą, Vyriausybė tvirtina kriterijus, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams želdiniams. Tokie kriterijai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206 „Dėl Kriterijų, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams želdiniams, patvirtinimo“ (toliau – Saugotinių želdinių kriterijai).

Vadovaujantis Želdynų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, savivaldybių atstovaujamosios institucijos tvirtina savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisykles. Želdynų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 10 punkte nurodoma, kad savivaldybės vykdomosios institucijos kompetencija yra išduoti leidimus ir priimti sprendimus kirsti ar kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius.

Želdynų įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima tik turint savivaldybės vykdomosios institucijos išduotą leidimą kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius (toliau – leidimas) ar vadovaujantis galiojančiu savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimu dėl saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo (toliau – sprendimas) ir sumokėjus savivaldybės vykdomosios institucijos pagal aplinkos ministro tvirtinamus Želdinių atkuriamosios vertės įkainius, kai šalinami Vyriausybės nustatytus kriterijus dėl augimo vietos, rūšies, matmenų ir būklės atitinkantys saugotini želdiniai, arba pagal savivaldybės atstovaujamosios institucijos sprendimu saugotiniais paskelbtų želdinių atkuriamosios vertės įkainius, kai šios institucijos sprendimu yra nustatyti didesni šių želdinių atkuriamosios vertės įkainiai ir kai šalinami jos sprendimu saugotiniais paskelbti želdiniai, apskaičiuotą želdinių atkuriamosios vertės kompensaciją. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyti atvejai, kada saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima be leidimo ar sprendimo.

Vadovaudamasis Želdynų įstatymo 13 straipsnio 5 dalimi, privačios žemės sklypo savininkas, valdytojas ar naudotojas, ketinantis kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius, savivaldybės vykdomajai institucijai pateikia prašymą dėl leidimo išdavimo. Savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi tinkamai užpildytą prašymą, per 20 darbo dienų nuo jo gavimo dienos patikrina, ar numatomas saugotinių želdinių kirtimas, kitoks pašalinimas iš augimo vietos ar intensyvus genėjimas neprieštaruoja savivaldybės strateginiams plėtros ir veiklos planams, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentams, ir privačios žemės sklypo savininkui išduoda leidimą, kuriame nurodo želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos dydį, arba, nustačiusi, kad numatomas saugotinių želdinių kirtimas, kitoks pašalinimas iš augimo vietos ar intensyvus genėjimas prieštaruoja savivaldybės strateginiams plėtros ir veiklos planams, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentams, motyvuotai atsisako jį išduoti ir apie priimtą sprendimą raštu informuoja privačios žemės sklypo savininką <...>.

Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje esančių želdynų ir želdinių apsaugą, tvarkymą, priežiūrą, fizinių ir juridinių asmenų teises ir pareigas, sprendimų, leidimų atlikti saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo darbus išdavimo, prašymų dėl želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos dydžio perskaičiavimo nagrinėjimo ir sumokėtos želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos gražinimo tvarką reglamentuoja Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklės (1 punktą).

Pagal Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 9 punktą, už miesto želdinių išsaugojimą, tinkamą jų priežiūrą ir tvarkymą atsako visų teisinių formų įmonės, įstaigos, organizacijos, visuomeninės ir politinės organizacijos, privačių valdų savininkai ir valdytojai, daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos: valstybinėje žemėje (jei ji nepriskirta juridiniams asmenims) augančių želdynų ir želdinių planavimo, kūrimo, apsaugos, tvarkymo ir priežiūros darbus organizuoja Savivaldybės meras ar jo įgaliotas Savivaldybės administracijos direktorius, minėtų želdynų tvarkymo ir priežiūros darbus atlieka pagal sutartis kiti subjektai (9.2 papunktis).

Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 17 punkte reglamentuojama, kad saugotinus želdinius, augančius ne miško žemėje, galima kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti tik turint saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos, intensyvaus genėjimo darbams savivaldybės priimtą sprendimą ar išduotą leidimą, be kurių šių želdinių kirtimas ar kitoks pertvarkymas laikomas savavališku.

Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 24 punkte nustatyta, kad medžiai ir krūmai, augantys Savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje, priskiriami saugotiniams, jeigu jie atitinka Saugotinių želdinių kriterijus, patvirtintus augimo vietos, rūšies ir matmenų kriterijus, pagal kuriuos medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams.

Savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose medžių ir krūmų genėjimo, šalinimo darbus organizuoja Savivaldybės administracijos skyrius, atsakingas už želdynų ir želdinių tvarkymą ir priežiūrą (Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 33.1.3 papunktis).

Saugotinių želdinių kriterijų priedo „Saugotinių medžių ir krūmų kriterijai“ 5 punkte nurodoma, kad kitos paskirties žemėje visuomeninės paskirties, rekreacinės, bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijose 12 cm ir didesnio skersmens ažuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės priskiriami saugotiniams želdiniams.

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 patvirtintų Želdinių atkuriamosios vertės įkainių antro priedo „Želdinių būklės vertinimas“ (toliau – Ministro įsakymas) 1 punktą, želdinių būklė vertinama apibendrinant kelis rodiklius: genėjimo intensyvumo laipsnį, defoliacijos laipsnį, ligų intensyvumą, kenkėjų gausumą ir želdinio pažeidimo laipsnį, medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumą, o pagal šio priedo 2 punktą, būklės vertinimui naudojama 5 balų skalė: 1 – gera, 2 – patenkinama, 3 – nepatenkinama, 4 – bloga, 5 – žuvęs želdinys.

Apibendrinat aukščiau aptartą teisinį reguliavimą, darytina išvada, kad viena iš savarankiškų savivaldybių funkcijų yra savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga,

priežiūra ir tvarkymas. Įstatymu savivaldybių atstovaujamosios institucijoms suteikta teisė tvirtinti savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisykles. Vadovaujantis aukščiau pacituotų teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, jog medžiai ir krūmai, augantys savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje ir atitinkantys nustatytus Saugotinių želdinių kriterijus, priskiriami saugotiniams želdiniams. Saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima tuo atveju, jeigu yra priimtas savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimas dėl saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo bei sumokėjus nustatyto dydžio rinkliavą, arba turint savivaldybės išduotą leidimą kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius. Leidimų kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius išdavimas yra priskirtinas savivaldybės vykdomosios institucijos kompetencijai. Įgyvendindama minėtą nuostatą dėl leidimo kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius išdavimo, savivaldybės įgaliota institucija, nagrinėdama asmenų prašymus dėl leidimo išdavimo, vadovaujasi Saugotinių želdinių kriterijais ir vertina prašomo nukirsti želdinio būklę, apibendrinant kelis rodiklius: genėjimo intensyvumo laipsnį, defoliacijos laipsnį, ligų intensyvumą, kenkėjų gausumą ir želdinio pažeidimo laipsnį, medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumą. Be kita ko, vadovaujantis Saugotinių želdinių kriterijais, kitos paskirties žemėje visuomeninės paskirties, rekreacinėse, bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijose 12 cm ir didesnio skersmens ažuolai priskiriami saugotiniams želdiniams.

Tai pat pažymėtina, kad (duomenys neskelbtini) kapinės (Ramygalos gatvėje, Panevėžys) yra riboto laidojimo Panevėžio miesto savivaldybės kapinės, kurių priežiūrą organizuoja Panevėžio miesto savivaldybė bei kurios priskiriamos viešiesiems želdynams.

Saugotinių želdinių kriterijų 2 punkte nurodytos išimtys, pagal kurias medžiai ir krūmai nepriskiriami saugotiniams želdiniams. Medžiai ir krūmai be kita ko nepriskiriami saugotiniams želdiniams, jeigu jie yra: medžiai ir krūmai, augantys ant pastatų stogų, pamatų ar kitų jų dalių, inžinerinių statinių (išskyrus medžius, esančius kelio juostoje) (Saugotinių želdinių kriterijų 2.3.1 papunktis).

Byloje nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pareiškėja Prašymą leisti kirsti ar kitaip pašalinti šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini), kurios prižiūrėtoja yra pareiškėja, augantį brandų Medį (ąžuolą), grindė būtent Medžio daroma žala, t. y. konkrečiai tuo aspektu, kad Medžio šaknys ardo kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini).

Administracija skundžiamu Sprendimu informavo pareiškėją, kad buvo apžiūrėtas (duomenys neskelbtini) kapinėse bendro naudojimo teritorijoje šalia Nr. (duomenys neskelbtini) kapavietės augantis ažuolas (skersmuo 54 cm) bei įvertinta esama situacija. Administracija pranešė, kad vadovaujantis Saugotinių želdinių kriterijų priedo „Saugotinių medžių ir krūmų kriterijai“ 5 punktu, ažuolas (54 cm. skersmens 1.3 aukštyje) yra priskiriamas saugotiniams želdiniams bei vadovaujantis Ministro įsakymu patvirtintu 2 priedu „Želdinių būklės vertinimas“ yra geros būklės.

Administracija nurodė, kad apžiūros metu nustatyta, kad dalis Medžio patenka į šalia esančią kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini), kurios pamatai įrengti siekiant išsaugoti Medį, todėl vadovaujantis Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207, 20, 27 punktais, Panevėžio miesto kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų 2017 m. lapkričio 23 d. Panevėžio miesto tarybos sprendimu Nr. 1-363, 22 punktu, Želdinių įstatymo 13 straipsnio 6 dalimi, klausimas dėl leidimo išdavimo šalinti ažuolą gali būti nagrinėjamas prašymą pateikus teisėtam už (duomenys neskelbtini) kapavietės priežiūrą atsakingam asmeniui.

Administracija nurodė, kad vadovaujantis Želdinių įstatyme įtvirtintais bendraisiais želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo principais, reglamentuojamais šio įstatymo 3 straipsnio 1, 4 ir 5 punktais, priimtas sprendimas Medžio šiuo metu nekirsti.

Įvertinus pareiškėjos Prašymo bei skundžiamo Sprendimo turinį, sprendžiama, kad Administracija skundžiamame Sprendime iš esmės pasisakė dėl Medžio būklės, tačiau nustatyti skundžiamo Sprendimo turinio duomenys neleidžia identifikuoti, kaip atsakovė vertino pareiškėjos Prašyme nurodomas aplinkybes dėl Medžio daromos žalos jos prižiūrimai kapavietei, jog Medžio

šaknys kilnoja kapavietės pamatus, suskaldė kapavietės plokštes ne vieną kartą, dėl to visa kapavietė ir paminklas pakrypo. Būtent šiais argumentais pareiškėja iš esmės grindė Prašymą leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos Medį, augantį šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini).

Pažymėtina, kad Administracija skundžiamame Sprendime nurodė, kad klausimas dėl leidimo išdavimo šalinti Medį gali būti nagrinėjamas prašymą pateikus teisėtam už (duomenys neskelbtini) kapavietės priežiūrą atsakingam asmeniui, tačiau iš šių argumentų nėra aišku, kaip tai yra susiję konkrečiai su pareiškėjos Prašymu ir jame nurodytomis aplinkybėmis. Nagrinėjamu atveju Administracija būdama viešojo administravimo subjektu, ir kuri yra atsakinga už želdinių (medžių) tvarkymą bei priežiūrą, nevertino bei faktiškai nepasisakė dėl Medžio kapavietei Nr. (duomenys neskelbtini) padarytos / daromos žalos, o nurodė informaciją, kad leidimo išdavimo šalinti Medį klausimas gali būti nagrinėjamas tik gretimo kapo priežiūrą vykdančioms asmenims.

Bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu pareiškėja patvirtino skunde nurodytas aplinkybes, kad jos prižiūrimai kapavietei yra daroma žala dėl augančio Medžio šaknų. Pareiškėjos teigimu, ne kartą jau teko keisti kapavietės bortelius, nes jie įškilo.

Savivaldybės administracijos atstovas P. Plungė nurodė, kad jam buvo pavesta nagrinėti pareiškėjos Prašymą. Paaikšino, kad nuvykęs į (duomenys neskelbtini) kapinių teritoriją atliko Medžio, augančio šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini), apžiūrą. Nustatyta, kad Medis gyvybingas ir brandus. Taip pat apžiūros metu nustatyta, kad dalis Medžio patenka į šalia esančią kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini). Šios kapavietės pamatai įrengti kampu, taip siekiant išsaugoti Medį. Pažymėjo, kad Medžio išsaugojimas gali būti aktualus šios kapavietės prižiūrėtojams. P. Plungė Komisijos posėdžio metu patvirtino, kad prašomo pašalinti Medžio daroma įtaka nebuvo vertinama pareiškėjos kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) pamatams, taip pat nebuvo vertinamas ir šios kapavietės plotas, minėtoji kapavietė buvo tik apžiūreta vizualiai bei, atsižvelgiant į tai, jog gretimos kapavietės bortelių išdėstymas įrengtas atsižvelgiant į Medžio augimo vietą, nuspręsta Medį priskirti kaip augantį kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) plote arba artimam jo plotui.

Komisija, įvertinusi bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu bylos šalių išsakytus argumentus, skundžiamo Sprendimo duomenis, pažymi, kad Administracija, atlikdama pareiškėjos Prašymo nagrinėjimo veiksmus, visgi apsiribojo tik situacijos vizualine apžiūra vietoje bei Medžio būklės vertinimu, tačiau neatliko išsamios analizės bei, atitinkamai, nekonstatavo konkrečių faktinių aplinkybių, kurios aiškiai ir nedviprasmiškai patvirtintų, kokios priežastys sąlygoja kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) pažeidimus, ir tokiu būdu faktinėmis aplinkybėmis ir konkrečiais įrodymais pagrįstų savo poziciją, jog kapavietė nėra ardoma Medžio šaknų.

Kaip jau minėta šiame Komisijos sprendime, aukščiau aptartas teisinis reglamentavimas leidžia daryti išvadą, kad savivaldybės teritorijoje augančių medžių priežiūra yra savivaldybių funkcija, kurios įgyvendinimas išsamiai reglamentuotas teisės aktu, todėl savivaldybė turi pareigą prižiūrėti medžius ir krūmus. Už šios pareigos nevykdymą bei dėl to atsiradusią žalą, esant kitoms civilinės atsakomybės sąlygoms, kyla civilinė atsakomybė.

Pažymėtina, kad atsakovė atsiliepiame į pareiškėjos skundą paaikšino, kad Medis gyvybingas, kamieno pažeidimų, puvinio židinių neužfiksuota, Medžio kamienas nesiremia į kapavietės statinius, šaknų paviršinis išsidėstymas nėra matomas, ryškesnis kapavietės apvado pamatų pasvirimas (laužimas) ir įtrūkimai formuojasi toje vietoje, kur yra žemėjantis žemės paviršiaus nuolydis. Šiuo atveju, susipažinus su skundžiamu Sprendimu, nustatyta, kad tokios atsiliepiame į skundą nurodytos aplinkybės dėl augančio Medžio nebuvo nurodytos skundžiamame Sprendime. Komisija sprendžia, kad atsakovės atsiliepiame pateikti argumentai negali būti vertinami kaip skundžiamo akto motyvai. Tokia išvada daroma atsižvelgiant į teismų praktiką. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) savo praktikoje yra pažymėjęs, kad kilus administraciniam ginčui dėl individualaus administracinio akto, jį priėmęs subjektas ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje ir (ar) teisme negali nurodyti priimto akto motyvų (jei aktas buvo be motyvų), papildyti ar pakeisti akte nurodytus motyvus (*LVAT 2016 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-313-146/2016*). Be to, dokumentai, kurie surašomi vėliau negu priimamas atitinkamas administracinis aktas, negali būti vertinami kaip to administracinio akto motyvai (*LVAT 2017 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-476-556/2017*).

Atsižvelgiant į tai, sprendžiama, kad Komisijai atsakovės pateikti atsiliepimo argumentai negali būti laikomi tinkamu ir teisėtu skundžiamo Sprendimo papildymu.

Sprendžiant dėl pareiškėjos prašomo panaikinti Sprendimo teisėtumo, taip pat pažymėtina, kad Administracija yra viešojo administravimo subjektas, todėl jos veiklai taikytinos ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) normos, kurios, be kita ko, garantuoja teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (VAI 1 straipsnis).

Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti VAI 10 straipsnio 5 dalies nuostatas. Vadovaujantis VAI 10 straipsnio 5 dalies 1–8 punktais, administraciniame sprendime turi būti nurodyta, be kita ko, atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos (4 punktas), administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas), administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Aiškindamas ankstesnės VAI redakcijos 8 straipsnio, reglamentavusį individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus (aktualios VAI redakcijos 10 straipsnio 5 dalis), LVAT savo jurisprudencijoje yra konstatavęs, kad VAI 8 straipsnio nuostatos reiškia, kad akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (*LVAT 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-15/2010*). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (*LVAT 2013 m. lapkričio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-2124/2013*). LVAT praktikoje taip pat yra pažymėta, kad formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (*pvz., LVAT 2015 m. birželio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015*).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, jog visoms viešojo administravimo institucijoms yra keliami, be kita ko, VAI nustatyti reikalavimai, o taip pat pareiga vadovautis viešojo administravimo principais (įstatymų viršenybės, objektyvumo, proporcingumo ir kt.). Be to, šios institucijos yra saistomos gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (*žr., pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012 ir kt.*).

Taip pat LVAT pažymėjo, jog tinkamas motyvavimas apima ne tik tinkamą teisinio pagrindo nurodymą ir taikymą, bet ir reikalavimą priimame teisės akte nurodyti pagrindinius faktus. Kaip ne kartą akcentavo LVAT, esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (*žr., pvz., LVAT 2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje A⁵²⁰-2294/2012; 2012 m. rugpjūčio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-2366/2012; 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015*). Pareigos nustatyti juridinių faktų visetą, būtiną ir pakankamą teisės normai taikyti, nesilaikymas nedera nei su gero administravimo principo, nei su VAI 8 straipsnio (aktualios redakcijos VAI 10 straipsnio 5 dalies) imperatyvais (*žr., pvz., LVAT 2020 m. kovo 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1465-629/2020*).

Komisija, įvertinusi byloje nustatytas faktines aplinkybes ir ginčui aktualų teisinį reglamentavimą, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, daro išvadą, kad

Administracija neužtikrino visapusiško ir objektyvaus pareiškėjos Prašymo išnagrinėjimo, neįvertino pareiškėjos Prašymo išnagrinėjimui reikšmingų faktinių aplinkybių. Tokie Administracijos veiksmai nesiderina su gero viešojo administravimo principu bei pažeidžia pareiškėjos teisę į išsamų, objektyvų prašymo išnagrinėjimą, o tai sudaro pagrindą panaikinti Sprendimą kaip neteisėtą.

Skundžiamo akto panaikinimas reiškia, kad konkrečiu atveju atkuriami buvusi iki ginčijamo teisės akto priėmimo padėtis, tai yra atkuriamos pažeistos pareiškėjo teisės ar teisėti interesai. Nagrinėjamu atveju tai reiškia, jog teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais turi būti iš naujo išnagrinėtas pareiškėjos Prašymas bei priimtas teisės aktų reikalavimus atitinkantis administracinis sprendimas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 19 straipsniu, 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos (duomenys neskelbtini) skundą tenkinti.

Panaikinti Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus 2025 m. gruodžio 19 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl želdinio pašalinimo (duomenys neskelbtini) kapinėse šalia (duomenys neskelbtini) kapavietės“.

Įpareigoti Panevėžio miesto savivaldybės administraciją teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2025 m. lapkričio 21 d. prašymą „Leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos, intensyviai genėti saugotinus želdinius“ ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę skųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Vesta Šliogerytė

Komisijos narė

Asta Povilonienė

Karine Zavgorodnaja